

פרטיכל מס. כ"ה/9

טיסיבת ועדת החינוך והתקנות

סיוט ד', ר' בחסוז חס"י (21.6.1950)

נוכחז חכרי הועדה:

אסף עמי
אילנית פליגה
גורי יטראל
דינבורג בן-ציון
הכרסלי אליהו
כהן רחל
נצר דבורה
אלטליח אברהם
לונסטטיין מאיר דוד
פרסיץ טוטנה - היו"ר
ציזלינג אהרן
טטילנסקי יזהר
רזיאל-נאור אסתר

טוזטנים:

ד"ר בן-יהודה - סנהל אגף החינוך

חסריים:

לנקין אליהו
פנקס דוד צבי

סדר - ה י ו ם

- תס
(א) תטובה על טאילתות;
(ב) טאילתות חדטות;
(ג) בית יתוטים דטקין;
(ד) גיצוע חוק חינוך חובה ותקנות דיטוט בעכרו, דטלה,
לוד, יהודיה, גאר-טגע, חיפה וכו'
(ה) סטכויות ועדתנו ותכנית עבודתנו להבא.

ועדת החינוך והתרבות

21.6.50

א. תשובה על שאלות.ד"ר בן-יהודה: גב' אילנית טאלה ביחס לבית חינוך

לעוורים הקיים בירושלים. מוסד זה

הוא המוסד היחידי בפולס לחינוך עוורים יהודים. היו מוסדות

מוסד זה הוא כאלה בפולין, אבל אצלנו / המוסד היחידי. מוסד זה נרחב

בזמן האחרון, כי נכנסו אליו הרבה יהודים עוורים מבין העולים,

גיחוד עולים מארצות המזרח. מוסד זה אינו נמצא בפיקוחו הישיר

של משרד החינוך, ועד היום לא היה אף מקרה שבו

נתקלנו בקשיים מיוחדים. בזמן האחרון נתבקשנו ע"י מוסד זה,

להוסיף לו עזרה חלוצית מיוחדת במינה; אין לעוורים מספר

מספיק של ספרים בעברית בכתב בריל. ספרים אלה היו באים בעיקר

מחו"ל, ועם חסול הגולה באירופה אפסו ספרים מסוג זה. בכל

בית החינוך לעוורים ישנם כיום 100 ספרים שונים, ובאכסספליים

אולי 250-300; רוב הספרים הם באכסספלי אחד. בעיה זו הובאה

בפנינו, וברור כי דבר זה עלול לגרום לחוסר יכולת. ההתפתחות של

אנשים אלה. עכשיו, פנינו לבתי הספר בתביעה, שתלמידי כתות ח'

המסיימים עתה את לימודיהם, יתנדבו לעבודת קודש; להערכת

ספרים עבור העוורים. נסדר קודם כל נלמד את הטלאכה, ואני

מקווה שתהיה תגובה יפה. הדבר הזה הוא כל כך כנה, אטיתי

ונקי מכל צל של חסדים, שאני מקווה כי כל תלמידי כתות ח'

של בתי הספר העטמיים ייענו לתביעתנו. אנו רוצים למצוא

אפשרות להעשיר את הספרייה של המוסד הזה בספרים רבים.

מבחינת החינוך בטקום, לא נתקלנו

בקשיים. לא נתבענו ע"י שום ציבור להתערבות מיוחדת

במינה. נכון, המצב הכספי של המוסד הוא קשה. אני מכיר

שם כמה מחנכים בעלי שיעור קומה. במוסד הזה ישנה אשה אחת

שהיא במקרה בת עירי. היא עוררת ואשה בעלת שיעור קומה;

היא אטיות מספיעה שם, ובאמצעותה באה הפנייה לפנות

לבתי הספר בענין העתקת הספרים.

הגב' אילנית שאלה ביחס לתכנית הלימודים.

כפי שמסרתי כבר פעם לוועדה, אגף החינוך עוסק בחידוש תכנית הלימודים, והעבודה נמשכת כבר למעלה משנה. המטרה היא להגיע כשיתוף פעולה של כל ארבעת הזרמים לתכנית לימודים אחידה. המחלקה כולה מכינה את התכנית ומכינה גם את ההבדלים הזרמיים, באופן שנוכל להוציא תכנית לימודים מסלולית לארבעת הזרמים. עובדות בענין זה 17 ועדות טונות של מפקחים בלבד. כל תכנית המסתיימת בוועדה נשלחת לבתי הספר ולמספר מורים מוסמים לחוות-דעת. מ-17 הועדות, 12 כבר סיימו את עבודתן. התכניות נשלחו לבתי הספר ומתקבלות עשרות תגובות, מכתבים והערות של בתי-ספר ובודדים, כל זה מצטבר, ותכננו כבר תכנית של ועדת הועדות, אשר תרכז את החומר ותוציא את המסקנות. האמנו כי נספיק לגטור את הכנת התכניות עד לרמיית שנת הלימודים, כנראה שלא נספיק זאת, אבל אני מקווה שהעבודה תסתיים במשך שנת תשי"א.

הגב' רזיאל, ביחס לד"ר גלעד, עוז

לא הספקתי לאסוף את כל הפרטים.

ביחס לילדים דפקטיביים, בין הסדורים

והטחלקות החדשות שאנו עומדים להקים, הזדרזנו והקיסונו את הסדור לילדים פרוגליסטיים. בראש הסדור עומדת הגב' הלינה ברט, והמינוי נעשה בשבוע האחרון. הסדור מתכוון בתחילה לרכז את כל העניינים של הילדים הפרובלימטיים, ובעתיד הקרוב הוא יסתעף לכמה וכמה ענפים. מדור זה יכלול בתוכו ילדים דביליים, ילדים בעלי מום שמבחינת הלימודים אין בהם דפקט, אבל לקויים מבחינה גופנית, ילדים קטי חינוך וילדים מפגרים אשר בית הספר היה רגיל להוציא אותם. מדור זה לא יכלול בתוכו ילדים הוטוגניים, כלומר, ילדים הנמצאים קרוב לגבול, כי איננו רוצים להדביק עליהם כותרת של ילדים דפקטיביים; אנו עומדים על כך שחינוכם ייעשה בתוך בתי הספר הרגילים, מתוך הבדלה בכתות, מבלי שהילדים ירגישו כי יש בזה איזו הבחנה מיוחדת. אנו עומדים

לטנות למחלקה זו עוד אדם, או שנים, ביניהם גם רופאים
ומוסחים אשר יצטרכו לחוות את דעתם, לפי התקנות שהמועצה
קבלה.

סר ציזלינג שאל אם יהיה גם בעתיד

סמינר למורים ערביים. אין ספק שיהיה. הסמינר למורים ערביים
כינו הוא אחד המפעלים המוצלחים שלנו בחינוך הערבי, והוא
יסיים בקיץ זה את עבודתו. התחנכו בו 53 בחורים ובחורות,
מוסלימים ונוצרים, ביניהם גם בדואי אחד, וכולם למדו בטסירות
רבה. דבר זה עלה לנו בכסף רב, כי היו שתי פנימיות, לבחורים
לחוד ולבחורות לחוד. הכלכלה בפנימיה היתה על חשבון התלמידים,
אבל ציוד ותיקון הבית עלו לנו בכסף רב. אנו נקיים את הסמינר
גם להבא, ועם יתר תכנון. יתר על כן, אנו עוסדים לפתוח, אולי
בצירוף לסמינר, בי"ס תיכוני לערבים, מה שאיננו עושים ליהודים.
לפי גקטת היועצים בענין הערבים בסטוד ראס הממסלה, נעננו לכך
שבי"ס התיכון הערבי הראשון יפתח על ידינו, כדי לעודד גורמים
אחרים בין הערבים. ההצעה היתה לצרף אותו לסמינר, באופן שנוכל
לרכז את האינטליגנטים שבין הערבים בכתות של הסכלה תיכונית
לפני הסמינר, ואח"כ יעברו לכתות הכסדה מיוחדת.

א. ציזלינג: שאלתי בענין זה ביחס לאפשרותם של

תלמידים חסרי יכולת להתחנך בסמינר

ולהיות בפנימיה בלי כל תשלום.

ד"ר בן-יהודה: סטיפנדיות מיוחדות לא נתנו, אבל

נדמה לי שהגטנו עזרה במקרים טטוייסיים.

היה מקרה שתלמיד אחד לא יכול היה לשאת בהוצאות והחליט לעזוב

את הסמינר; אני פסקתי שנמצא לו מקור, והוא לא עזב את

הסמינר. החזקת הסמינר הזה עולה לנו בכסף רב, הרבה יותר

מאשר הסמינרים היהודיים.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50.

הגב' נצר, בין יתר שאלותיה, שאלה בענין

בחירת נשים לרשויות המקומיות. כל הרשויות המקומיות שאגחנו
אטרנו, אושרו ע"י בחירות של אנשי המקום. מעטים המקומות שמינינו
בהם רשויות מקומיות, ואם מינינו, היה זה מינוי של איש אחד.
ברוב הגדול של המקומות היו רשויות מקומיות נבחרות, ולא מצאנו
לנכון להכנס לעובי הקורה של הבחירה ולהספיע עליהם לבחור/בנשים.
במקומות רבים שלא היו בהם ועדים, עוררנו את היוזמה של המקום,
קראנו לאסיפה והם, בנוכחות בא-כוחנו, בחרו ברשויות חינוך מקומיות
ואם לא בחרו בנשים, הרי אין זו אטמתנו.

הגב' כהן שאלה, מה תהיה שיטת הארגון

של גני-הילדים לגיל 4 ולגיל 5. לנו אין עדיין החלטה מפורטת
בענין זה. גם אצלנו וגם ביטיבת מנהלי מחלקות החינוך של המקומות
נתקבלה החלטה להיפגש טוב לאחר הריסום, כדי להחליט כיצד לארגן
את הדברים. השאלה הזאת איננה חריפה, אלא בשנים שלושה מקומות.
כידוע, מנסרות הצעות טובות שכולן כנראה תבאנה בחשבון; הצעות
של שיתוף פעולה עם ארגוני הנשים, הצעות של הכנסת הגנים הפרטיים
ברשת הפיקוח וליצור אפטרות של הוצאת ידי חובה של לימוד חינוך
בתוך הגנים האלה, והמקומות חותרים לקראת הקמת גני ילדים
מיוחדים ועצמאיים. השאלה העקרית היא, הטצאת עזרה/בנינים.
קבלנו כבר 250 אלף ל"י לטם הלואות להקמת בנינים. ביטיבה הנאה
נביא למועצה הצעה לחלוקת הסכום הראשון של 250 אלף ל"י, אנו
סקוים לקבל עוד יותר, אבל שיטה מוחלטת ואחידה, לפי שעה, אין.
ברור שהדאגה מבחינה טרזית לילדי הגן בגיל 4 תהיה יותר קטנה
מאשר לילדים בגיל 5. אנו עומדים על דעתנו שטמגרת גן-הילדים
אינה צריכה להיפגם.

על השאלה, כיצד מתחלקות ההקצבות לגני-

הילדים, לא אוכל עוד להשיב. ועדת ההקצבות של מועצת החינוך
קבלה כבר קו-פעולה, אבל הוא עוד לא אושר, מתקיים עוד יטיבה,
ולכן, לא כדאי להשיב על כך, כי הדבר עלול עוד להסתנות פה

ע.ע.

הגב' פרמיץ שאלה בענין ההליכה לעתודות, ואני מצרף לזה גם את שאלתו של מר דינבורג, בענין חובת הגיוס. בענין הגיוס אנו עומדים בפני מצב קשה מאוד. לפי הסטפרים שאנו מקבלים, יווסף על מספר הילדים בבתי-הספר עוד 30 אלף ילד, כלומר, בראשית השנה הבאה יהיו כ-150 אלף ילד בבתי הספר העממיים בלבד. דבר זה דורש מאתנו לפחות עוד 1100 מורים, נוסף על הסכום המלא של המורים שיש לנו כיום. מ-1100 המורים הדרושים, נוכל להבטיח רק 250: 100 מורים אשר חוזרים מהצבא, 100 מורים אשר גומרים כעת קורס מזרז ו-50 החוזרים מחופש וכו', והשאר יחסר לנו. סגרנו עכשיו את כל כתות א' של הסמינרים, ועי"כ יווספו עוד כ-200-250 מורות. באופן כזה נבטיח 500 מורים ו-600 מורים יחסרו לנו. נוסף לכך, צריכים 750 מורים מהותיקים ללכת בשבוע הבא לצבא לשנתיים, ז.א., אנו עומדים לפני/של 1200 מורים. הבאנו את הענין בפני שר החינוך, הסברנו לו כי אין לנו כל טענה נגד הגיוס; אמרנו כי איננו רוצים בשום פנים שהטורה יהפך לאלמנט שאינו מטרת הצבא, כי דבר זה נחוץ גם למען הטורה וגם למען התלמיד.

יש בענין זה כמה הצעות. קודם כל, טילוי העבודה למורים חלקיים. אילו יכולנו לטלא זאת בהיקף רחב, יכולנו להשיג טאות מטרות שלימות. כבר דברתי על כך שלא נוכל להתגבר על קטיים מספחתיים, אבל, אפילו אם נתחשב בכך, נוכל להשיג 300 מטרות שלימות.

ד"ר כהן: אפשר להחזיר את אלה שיצאו לפנסיה.

ד"ר בן-יהודה: רוב היוצאים לפנסיה הם תשוטי כוח, ואף הם משמשים לנו כממלאי-טקום. אלה שאינם משמשים כממלאי טקום, אינם מסוגלים כבר לעבוד.

ישנה הצעה שניה, להוסיף טעות עבודה למורה בתשלום, ולחייב אותו לקבל זאת. איני יודע אין המורים והמפקחים יקבלו זאת.

ביחס להליכה לעתודות, נכון שהיו

הפרעות באמצע השנה. היו גם מקרים שמורים הוצאו מבי"הס והכמות בסגור לכמה ימים, אולם, עלי להגיד כי ברוב המקרים האטמה היתה בטורים עצמם. התיחסו השנה בזלזול לענין העתודות, חטבו שמסוד. החינוך יעשה את כל האפשרי ויטיג את הדחיות - ברוב המקרים עטינו זאת - ולא תמיד הודיעו לנו על כך שקבלו הודעה לצאת לעתודות. עלי לציין כי השנה היה מסוד הבטחון גיוסם של בסדר בענין זה ודחה את/י אלה החייבים לצאת לעתודות עד סוף שנת הלימודים.

נוסף לשתי השאלות האלה, ישנה גם שאלה

ביחס לסמינרים. זו השנה השלישית שאיננו נותנים לתלמידי הסמינרים לגטור את לימודיהם. לפני שנתיים, בשנת תש"ח - זו היתה שנת הקרבות - אטפנו את מנהלי הסמינרים בחודס סיון ודרשנו מהם להמשיך בלימודים במסך כל הקיץ, כדי לגטור את הקורס בחנוכה. כך היה, אלא שעד סוער הסיום הוצאו התלמידים אחד אחד, באופן שעד יום הגמר נשארו תלמידים בודדים טאוד. בשנה שעברה, בשנת תש"ט, חזרנו על הדבר הזה, וטוב הכרחנו את המנהלים והעובדים לעבוד בקיץ, סתוך נתינת חופס קצר באמצע, כדי לגטור את הקורס עד חנוכה. אולם, גם בשנה זו לא נטאר אף תלמיד עד חנוכה, לא היו בחינות גמר, כי הלחץ היה גדול וכל התלמידים הוצאו לעבודה. בחורף שנה זו באו אלינו מנהלי הסמינרים ודרשו בכל חוקף שלא יחזור הדבר גם השנה. אנו מבינים כי עי"כ יורדת הכשרת התלמידים, אולם המפקחים באו עכטיו בדרישה לסגור את הסמינרים טיד, לא לתת להם להמשיך את לימודיהם אפילו בקיץ, ולהוציאם לעבודה. היחיד שהתנגד לכך הייתי אני, כי אמרתי שזוהי פוליטיקה חינוכית קצרת ראות. אבל, לצערי הרב, כל המפקחים הראטיים היו בדעה אחת. הדבר הובא לבירור טני בפני אסיפת מנהלי כל הסמינרים בארץ. חלק גדול התנגד לכך, דרשו להמשיך את הלימודים בשנה הבאה, לפחות עד טנט, אבל הרוב היה בעד ההוצאה. וכרוב קולות קבלו כל מנהלי הסמינרים החלטה לסגור את כמה ב' של הסמינרים, ולהוציא את התלמידים

מיד לעבודה. בעד ההצעה להמשיך את הלימודים לפחות בקיץ, הייתי
אנוכי ועוד טפקח אחד. השאר התנגדו ואמרו שאין ערך לעבודה
בקיץ, הסמינריסטיות מתפזרות, המורים עייפים, וקבלו החלטה בגד
ההצעה הזאת, באופן שאתסול נסגרו כל כתות א' של הסמינרים,
היו אפילו טכסים של סיום. תלמידי כתות א' של הסמינרים יוצאים
כתלמידים, היות ואם נאמר שהם יוצאים כמורים, יצטרכו ללכת
לצבא; הם אינם מקבלים תעודות, שנת העבודה נחשבת לשנת הכשרה
ובטנה הנאה יקבלו את התעודות. נתקבלה החלטה שכתות א' של
הסמינרים נסגרות, כדי שהתלמידים ילכו לטקומות שיט בהם צורך
כמורים. רוב גומרי הסמינרים רוצים לקבל עבודה בערים, לא
בכפרים ולא בפנינות ישוב נידחחת. ההחלטה השניה שקבלנו היתה, שזה
כבר יהיה הטקרה האחרון, ולגרסמים החדשים לסמינרים אנו סודיעים
בהתחייבות שהם יגמרו את הקורס המלא. אנו מסאירים רק את
האפשרות של ציפוף הלימודים, באופן שיוכלו לסיים את הלימודים
לא בתמוז, כי אם בסבט.

עומדת השאלה, מי יהיו הנרסמים החדשים.

הנרסמים החדשים הם גומרי בתי הספר התיכוניים, והם נקראים
לגיוס. סר בן-גוריון עומד על כך שהחומר הטוב ביותר בצבא, הם
הצעירים בני 18-19, ואם צעיר כזה בא לצבא כעבור שנתיים-שלוש,
יש לו כבר חטבונות דיאליים ואין לו כבר אותו חזון ואותה
נכונות שיט לו בהיותו צעיר, כל זה נכון, אבל אם נחכה לכך
טצעירים אלה יכנסו לסמינרים בגומרם את השירות בצבא, ראשית,
יפחת מספרם, ושנית, ירוצד חלל של שלט שנים. נתקבלה החלטה
כי מי שלומד בכינות של הסמינרים וממשיך בלמודיו, נותנים
לו להמשיך. בסמינרקים שיט בהם מכינות, היו נכנסים לכתה
הראשונה של הסמינר רק טחצית, .הטחצית השניה היתה טתקבלת
מגומרי בתי ספר תיכוניים, והחצי הזה יחסר.

ע.ע.

ג. כהן:

בעקבות השאלתא של הגב' אילנית

בקשר לבית חינוך עוררים. אני מכירה

את המוסד הזה בטען שניט, ותמיד ידעתי כי המצב הטורר בו
מטביע רצון. התזכיר שקבלנו על המוסד הזה חולך בהרבה דברים
בעקבות התלונות שהיו בקשר למוסד דיסקין, ולדעתי, אי-אפשר
להשאיר תזכיר כזה בלי תגובה.

א. רזיאל-נאור:

הייתי רוצה לשאול עוד כמה שאלות בענין

הסטינרים. אם הענין יועמד אצלנו

לדיון, האם אפשר להביא עוד הצעות בענין זה? אני חושבת שצריך
לפנות לאפיק חדש ולקחת בחשבון את תלמידי הכתות השביעיות
והשטיניות של בתי הספר התיכוניים וכבר בהיותם בגמנטיה,
להרחיב את תכנית הלימודים שלהם ולכלול מקצוע נוסף, הכשרה
פידגוגית, לשלוח אותם לביקורים בבתי-ספר ולתת להם גם קצת
הכשרה תיאורטית, באופן שאם חלק מהם יכנס בגמר הסטינית
לסטינר לשנה אחת, יהיה לו מושג במקצוע ההוראה. אולי ימצאו
בין תלמידי בתי הספר התיכוניים כאלה שהדברים יתנו להם בלבם,
וכדאי לנסות זאת.

ידוע לי כי בית ספר אחד על יד

פתח-תקוה היה בקרבת סיכון עולים. בתחילה היה בי"ס גם
בסיכון, אבל בי"ס לא יכול היה להחזיק מעמד, נטגו, והילדים
צורפו לבי"ס של פיק"א. אולם, הילדים וההורים לא רצו לקלוט
את העלייה והגיעו עד כדי כך שהיה צורך לפתוח כתות מיוחדות
אחר הצהרים בטביל ילדי העולים. לדעתי, צריכה להעשות פעולה
בשטח זה בקרב הנוער, וגם בקרב התורים.

ד. נצר:

לי נדמה שיש לחשוב על הכיוון להפוך

את הכתה הסטינית בבתי-הספר התיכוניים

למגמה פידגוגית.

שיטתם בדרישה שהמורים
בקשר לקשיים/ העובדים

במסרות חלקיות יעבדו במסרות שליטות, מוכרחים
להתגבר על כך. אני מציעה אפילו שתהיה החלטת הוועדה בענין
זה.

ברצוני לשאול: בקשר לחוק לימוד חובה,

האם ישנו פיקוח פידגוגי על המוסדות הסגורים?

י. סמילנסקי: אני רוצה לשאול בקשר לבתי הספר של

אגודת ישראל: האם באמת נהוג שם

שבנים לומדים לחוד ובנות לומדות לחוד, ואפילו במקומות
קטנים/ סטספר כל ילדי המקום אינו מספיק להחזקת בי"ס, מחלקים אותם,
ולא זו כלבד, אלא שפורים מלמדים בנים ומורות מלמדות בנות;
האם המחלקה מסכימה לכך?

בדאשון לציון ישנו בי"ס הנקרא בשם

"טיבת ציון". שמעתי כי בבי"ס זה ישנן 8 כתות עם 16 מורים,

והטעם מסוים שהחדרים קטנים, ואינם סכילים את כל התלמידים. אני רוצה

לשאול: האם לא היינו מרויחים בזה שהיו בונים בי"ס במקום?

יהיה לנו
עי"כ היו מרויחים 8 מורים/ בי"ס מסודר.

פ. אילנית: בענין בית חינוך עוררים, אמרתי כבר

כי התזכיר שקבלתי כולל פרטה טועזעת.

אולי במקום כל התזכירים והועדות, היה רצוי יותר שהועדה לחינוך

ותרבות של הכנסת תגלה יותר יוזמה ותערוך ביקור בכמה מוסדות

כאלה. לדעתי היה דבר זה חוסך הרבה שאילתות, הרבה ועדות-

חקירה, והיה מביא לידי איזון שהיא פעולה. כדאי היה שגם מי

שהוא ממסד החינוך / ^{יבקר} בבית חינוך עוררים ויראה בעצמו את

המצב.

בקשר לסמינרים, אני מפקפקת ביעילות

ההצעה, לתת לכתות הסמינרות של בתי הספר התיכוניים טגמה

פידגוגית. אצלנו רוב הנערים בוחרים במגמה ריאלי, ומכיון

שהכתות טעורבות, אני מפקפקת בתועלת שהענין יביא.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

לעומת זאת, האם לא כדאי שמטרת

החינוך יעשה הטבה פעולה מיוחדת בין גומרי הכתה השביעית
של בתי הספר התיכוניים, שילכו לסמינר אחרי 7 כות, בתוך
הסמינר לאפשר להם לקבל תעודת בגרות, ובצורה זאת לגייס את
הרזרבות ההכרחיות של נוער לסמינרים?

אני חושבת כי כולס קראו את הידיעות

אשר פרסמה מחלקת החינוך של עיריית תל-אביב, ששליש מהילדים
של הכתה הראשונה אינם עוברים לכתה השניה. אני חושבת כי דבר
זה קורה בעיקר לילדים אשר אינם מבקרים בגן-ילדים. האם לא
כדאי היה לפתוח בטביל ילדים מסוג זה בשכונות כתת טעבר בגן-
הילדים, מה שקיים בקיבוצים בטביל ילדים מפגרים?

אני מבקש לדעת מה גורל הקטנו או

א. ציזלינג:

חידוש פעולתו של ועד החינוך.

מה ביחס לסועצה מיוחדת לענין הערבים?

בעקבות הדברים ששמענו מפי ד"ר בן-יהודה

י. גורי:

על הטבע החמור שנוצר עקב המחסור בטורים,

אני מבין מהמחסור הזה ילך ויחריף. צריכים לדאוג לתכנית דחופה
לפתרון השאלה, תכנית המכוונת לתקופה יותר ארוכה. בנוגע לתכנית
המכוונת לתקופה יותר ארוכה, הוטמעו כמה הצעות, ואני מבין
שמטרת החינוך, גם מבלי שטמע את ההצעות הללו, דואג ומכין איזו
תכנית מטלו. אני חושב שענין הכסרת טורים נעשה ענין דחוף ביותר,
ואני רוצה לחשוב שמטרת החינוך יפעול בענין זה, אני מתכוון
בעיקר לפתרון השאלה בתסי"א. דומני כי מלבד כל האמצעים שהזכירו
כאן, ישנם טורים אשר נטטו את המקצוע, ואפשר למצוא דרכים כדי
להכריח אותם לחזור למקצוע. אני חושב כי בטבע של חידום, אפשר
לחייב אדם לחזור למקצוע מסויים, כטם שבטבע של חידום עושים
דברים רבים שאינם לפי רצונם של בני אדם.

ע.ע.

היו"ר ש. פרסיץ:

בקטר לשאלת המורים, אני חושבת כי

עכשיו, בטעה שמנהלים מו"מ עם המורים

על תוספות וכו', יש לעודד מורה שלימה של שאלות, שאלות הקשורות בתנאי העבודה של המורה, איננו יכולים לדחות את פתרון השאלה הזאת, כי היא חריטה מאוד. אנו צריכים להגדיל את מספר המורים ע"י ביטול המטרות החלקיות; אנו צריכים להטיל על המורים - אני בטוחה שהם יקבלו זאת ברצון - גם את העבודה במרכזי התרבות, באותם המקומות שהם עובדים; אנו צריכים לגייס את כל האנשים המסוגלים להורות, הן בבתי הספר והן במחנות, ואנו צריכים לערוך חלוקה/אחרת לגמרי, ^{עבודה} כ"כ כולל יודעים שאין אנשים/אשר עובדים 8 שעות ביום. במצב מלחמה, כאשר מגייסים בעצם, ילדים לשירות הצבא וגוזלים מהם את האפשרות לקנות להם דעה והטכלה בשביל חייהם. הגיל שהוא / ביותר ללמודים ו^{המתאים} להשתלמות, אנו יכולים לדרוש מכל הציבור קרבנות נוספים. אם המדובר הוא להגדיל את שעות העבודה של המורה ב 5 - 4 שבוע, הרי הדבר הזה צריך להעשות, מפני שבנפשנו הדבר, יש להחליט על ^{חיום בו צריך להסתמים המו"מ עם המורים} כך עד ה-31 ביולי, וכדי שנוכל להביא את הדברים הללו בחשבון בסידור בתי הספר ובסידור עבודתנו. לא תהיה זאת חכמה מדינית אם נתנכר תמיד לבעיות הללו, ונחשוב כי מי שהוא יסדר בשבילנו את העניינים. אנחנו בעצמנו צריכים לעשות את הדברים הללו: סידור ענין המטרות החלקיות, הרחבת שעות העבודה של המורה, ריכוז כוחות ההוראה באגף התרבות ובאגף החינוך וחלוקתם המותאמת לעניינים.

אנו מדברים במסך כל הזמן על קורסים

מזורזים, אך עלינו לראות את המציאות כמות שהיא, את מי

נשלח לקורסים המזורזים, את אותם בוגרי הגמנסיות אשר צדיכים

להתגייס? הגב' אילנית הציעה לשלוח לקורסים אלה, ואפילו

לסטינרית, את גומרי 7 כתות גמנסיה. אינני בטוחה לגמרי אם

נטיג את הסחרור מהצבא בשביל אלה מהמחלקה השביעית כאשר יגיעו

לגיל 18. שמעתי את הסברותיו החמורות מאוד של מר בן-גוריון

בענינים האלה, ויש משהו בכל הענינים האלה. אני חפצה לאמר
שעלינו לראות את המציאות כמות שהיא, אינני מאמינה שיסחררו
את גומרי 7 כתות גמנסיה אם יעברו לסמינרים, כי סו"ס הם
הרזרבואר של בני הארץ הוא קטן ומצומצם מאוד.

לעומת זאת, יש בתוכנו שני סוגי

אנשים שאנו יכולים להכשיר אותם לפעולה זו. ישנם אנשים עולים
לא בגיל הגיוס, כי אם בגיל העמידה, ויש צעירים כזה, אנשים
שיש להקנות להם השכלה פידגוגית ולשלוח אותם להוראה; אנשים
אשר שטשו סורים בחו"ל ויודעים עברית. ברור ששאלה זו בדרגת
אחריה טורה שליטה של שאלות, כי לא נוכל להתייחס/בטי
סטתיחסים לכל תלמידי הסמינרים. אנשים אלה הם, בדרך כלל, בעלי
סטפחות, ויש לדאוג לפרנסתן גם בזמן הלימודים. אבל, אם יכולים
לפתור את בעיית הסמינר הערבי, יכולים למצוא את הפתרון גם
לסורים האלה ע"י הלואה, ובאופן כזה לתת להם אפשרות להשתלם.

ישנם צעירים וצעירות רבים אשר צמד

בי"ס תיכון בחו"ל, לסדור/אפילו שנה שנתיים בסמינר לסורים
או באוניברסיטה ועלו ארצה. אנשים אלה עולים על גיל הגיוס
והם חסדיים. השכלה עברית. לאלה צריך לתת קורסים גדושים

של הקניית הערכים העבריים והלשון העברית ולסחרר אותם כדאגת
בזמן למודם

הפרנסה יקיום, בעזרת הלואות ע"ח המסכורת אשר תבוא, ויש

למודים. השתלמות אנשים אלה מעוררת
/פה העמודי בעיה נוספת - סידורם בזמן הלימודים. זו היא שאלת
אולם עם כל קשים

דיוור ושאלת סידור, לדעת, אלו הן בעיות הרבה יותר קלות

לפתרון מאשר חוסר המורים אשר מאיים עלינו לא רק בשנה זו,

ביחד עמדה

כי אם בשנים הבאות. אי-אפשר להתנכר לכל העצות שנשמעו כאן.

ואנו מוכרחים לבקש את משרד החינוך לאחוז בכל האמצעים כדי

לעשות משהו בענין זה.

ועוד דבר, המורים אשר נוסדים והמורים
עתה את הקורסים המזורזים או המקוצרים

אשר גמרו, הרי סוד גלוי הוא שרבים מהם אינם מוטלמים, לא

טבחינה פידגוגית ולא טבחינה תרבותית, קורסים להשתלמות בשביל

המורים האלה מדי שנה בשנה בימי החופש, הם חובה, ואי-אפשר לתת למי שהוא, סאיזו טיבה שהיא, להסתחרר סכך.

בקשר לבית חינוך עוורים והמוסדות

עלי להעיר

הסגורים, זוהי שאלה חסורה מאוד. הגב' אילנית הציעה לערוך ביקור במוסד הזה. אני חפצה להרחיב את הדברים האלה, והייתי חפצה לבקש מאת מסדר החינוך להטיל עליפקיד אחראי, המזסמך את הענינים האלה, לערוך ביקור בכל המוסדות אשר נמצאים היום בטיפולו של מסדר החינוך. הייתי חפצה גם להציע שבענינים אלה תתקיים שיחה בין הועדה לטירותים ציבוריים לבין הועדה שלנו, כיון שישנם המון דברים שמסדר החינוך אינו יכול לספל בהם, בגלל התחומים הקיימים בין מסדר למסדר. אנחנו, חברי הכנסת, מוכרחים לדאוג לכך שהדברים האלה יבואו על תיקונם. לא יתכן שמסדר הסעד - אשר אנסיו לא אומנו לכך - יטפל בבעיות חינוכיות חשובות מאוד, ומסדר החינוך לא יוכל להתערב בזה.

אני חייב להביע את תמהוני על סדר

א. ציזלינג:

הנהלת הישיבה. קבענו פעם, סלסאילתות

סקדיטים חצי סעה. התעוררו שאלות חשובות מאוד, אבל אם הן אינן עומדת בסדר-היום, אי-אפשר להתוכח עליהן. אלה הם דברים של שיחה נאה של תלמידי חכמים, אבל תפקידנו הוא יותר מזה. אני טבקס, גם בישיבה זו וגם בישיבות אחרות, לנהל אותן לפי סדר-היום.

אני טבקס לברר איזו שהיא בקודה

ז. ק. ז.

פורמלית. בסדר-היום של ישיבתנו זו יסנו סעיף על בית-יתומים דיסקין. אתמול קבלתי הזמנה לישיבת ועדת הכנסת, ואף בה עומד ענין דיסקין בסדר היום. רק מסום נימוק זה, אני מציע לברר את הענין, ולא לעסוק בדבר המוסל בספק.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

היו"ר ס. פרטיץ: בסדר היום היו תשובות לסאילתות ודבר

זה אינו מוגבל בזמן. הסעיף השני היה

סאילתות, ואני קובעת שבסעיף זה לא דברו יותר מ-32 דקות.

מה שנוגע להצעתו של סר ציזלינג, בקשר לדיון על בית-יתומים

דיסקין, לא הייתי מעמידה את הענין על סדר היום, אילמלא קבלתי

מכתב מנשיאות הכנסת האומד:

הריני להביא לידיעתך כי בישיבת הכנסת

מיום ב', ד' בתמוז תש"י (19.6.50) הוחלט להעביר לבירור בוועדת

החינוך והתרבות את הענינים דלקמן, שהובאו לכנסת בתור הצעות

לסדר היום:

(א) המצב בבית-יתומים דיסקין. . . הובא

ע"י חברת הכנסת פ. אילנית. בענין זה הוסיף היו"ר "טאם ועדת

הכנסת תמצא לבחוק לצדף מי שהוא מועדת הסירותים הציבוריים,

היא תחליט על כך"

(ב) שאלת ביצוע תקנות הדיסום של

שר החינוך ברטלה, לוד, עכו, חיפה, באר שבע וכו'. הובא ע"י

חברת הכנסת שוטנה פרטיץ."

בית יתומים דיסקין

היו"ר ס. פרטיץ:

חפצנו, קודם כל, לסמוע מפי

ד"ר בן-יהודה על מצב הדברים כעת.

ד"ר בן-יהודה:

אני מצטער להגיד כי גם בענין זה

היה קצת אי-סדר בדברים.

סלסום לא ידעתי שענין בית-יתומים

דיסקין עומד. בסדר היום של הכנסת, ולו ידעתי יכול להיות

שהייתי מונע סם הרבה דברים. לפני שבוע ספרתי לכם על

ההוראות שסמנו לבית היתומים דיסקין: קבענו מועד של

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

שבועיים, ובמסך שבועיים אלה אנו רוצים להגשים את החלטותינו:
 מינוי מנהלים פידגוגיים ומינוי מנהלים אדמניסטרטיביים.
 והנה, ביום שני הביאו לנו מכתב מהנהלת המוסד, שגילה עלי דעתנו,
 מסמס שלב ואסון של סיתוף פעולה נכון והוגן. נאמר במכתב כי
 ההנהלה שהתפטרה - בעכב לחץ מבחוץ - חוזרת לעבודה, והיא מקבלת
 עליה לעבוד יחד עם ועדת הביצוע ולקיים את החלטות הממשלה.
 כמו כן, הם מודיעים לנו כי נפתרה סאלה הפיקוח, והם בוחרים
 בפיקוח של "אגודת ישראל". הם באו גם ליו"ר ועדת הביצוע
 והודיעו לו כי הם מקבלים עליהם לבצע את החלטות ועדת הביצוע,
 ולעבוד בסיתוף פעולה עם מסדר החינוך. אני מקווה/הסועד שנתנו
 יסיג את שלו. איני אומר שעי"כ הכל כבר בוצע, אבל הוסרו
 המכסולים מדרכה; ועדת הביצוע לפעול את פעולתה.

היו"ר ש. פרסיץ: האם במסדיה זו מוצא ד"ר בן-יהודה
 התנגדות להצעה, סלחברי ועדת החינוך

מינתן אפטרות לבקר במוסד?

ד"ר בן-יהודה: ברור שלא.

א. הכרמלי: אני חוסב כי המכתב שד"ר בן-יהודה
 קבל מהנהלת המוסד, צריך להיות מועבר
 לחברי הכנסת באופן רשמי. לדעתי, העניין צריך להיות מובא
 לכנסת ע"י יו"ר הועדה, כדי שגם הציבור ידע זאת.

היו"ר ש. פרסיץ: אם איזה שהוא עניין מועבר מהכנסת
 לוועדה, פירוס הדבר, שהועדה צריכה
 למסור על העניינים האלה דו"ח לפנסת. שני עניינים הועברו
 אלינו, ועל שני העניינים האלה תמסור ועדת החינוך את
 האינפורמציה הדרושה.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

פ. אילנית:

כאשר הרב פרוש החליט לחזור להנהלת
המוסד, הודעתי על כך לכנסת עוד ביום

הסני.

אני מציעה לקבוע למוסד מועד של חודש-

סשה שבועות, ולראות אם מבצעים את ההחלטות הלכה ולמעשה, אבל
איני מסכימה לזה שהענין יורד מסדר-יומה של ועדת החינוך
והתרבות, כי גם ההסדר של המוסד הוא בסידה לא קטנה פרי
ההתענינות של הציבוריות. לכן, אני מציעה שועדת החינוך ו
והתרבות תחליט שהענין עומד על סדר יומה, היא טחכה במסך תקופה
מסויימת להתפתחות הענינים. איני מתנגדת שנמסור לכנסת הודעה
בנוסח זה: ועדת החינוך והתרבות לא הסידה את הדבר מסדר-יומה,
הענין בסלב הראטון הולך ומסתדר, היא טחכה טנם הסלבים האחרים
יסתדרו ומקוה שכעבור זמן ידוע-הענין כולו ילך למיסרין.

ב. צ. דינבורג: אני מציע למסור לכנסת הודעה בנוסח זה:

הועדה קבלה מכתב על כך שהנהלה חזרה

והענינים מסתדרים. הועדה החליטה לסכות בדיון נוסף על מצב
הדברים והיא כחודש ימים, ולראות כיצד הוגשמו ההחלטות.

היו"ר ס. פרסיץ: אולי נציין, כי הועדה סמעה בסיפוק

את הודעתו של מנהל אגף החינוך על

הודעתם של חברי הנהלת המוסד, והחליטה לדחות את הדיון עד

לדו"ח חדש על ההגשמה, תוך סשה שבועות.

ס. ד. לוונסטין: מתוכן המכתב שד"ר בן-יהודה קרא

אני שומע כי המוסד העמיד את עצמו

תחת פיקוח הזרם הרביעי. נצונוה לסמוע אם הזרם הרביעי

איסר את קבלתו של המוסד תחת פיקוחו.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50
י. גורי

י. גורי: אני מבין שהטיכום של הגב' פרסיץ

אינו שולל את ההצעה שתבוא הודעה

לכנסת בענין זה.

א. אלמליח: אני מבין היטב את מה שאמר מר לוונסטטיין;

במוסד הזה ישנה הספעה של עוד כוח, וצריך

באמת לדעת אם הזרם הרביעי קבל את המוסד תחת פיקוחו, כי הוא

יכול ללא לקבל.

ד"ר בן-יהודה: אני מתפלא על הניסה החדשה שהכניס

מר לוונסטטיין. אין דסוג לזרם להודיע

על כך שאינו מקבל בי"ס מסויים, ואין כל יכולת כזאת. לא

הזרם מקבל את בי"הס, כי אם מסרד החינוך. החוק אומר כי כל

אב דסאי בסביל ילדו את הזרם הרצוי לו, ואם הוא בוחר בזרם

מסויים, מסרד החינוך חייב לתת לו את הזרם הזה. למוסד הזה

ישנה הרסות החוקית לבחור את הזרם לחינוך הילדים המתחצכים

בו, כיון שהוא האפוסטרופוס על הילדים. אם הוא מודיע לנו שבחר

בזרם של "אגודת ישראל", באופן אוטוטטי יקבל המפקח על זרם

"אגודת ישראל" הודעה על כך שהוא אחראי על המוסד הזה.

אני מסכים להצעה שבמסך ססה שבועות

תפקוד ועדת החינוך את המצב בבית יתומים דיסקין. אין הכוונה

שבמסך שסהשבועות הכל יבוצע; אני חוסב סועדת הביצוע בלבד

תצטרך להתקיים במסך שנה סנתיים, ורק אח"כ תוכל להתפזר, אבל,

כעבור ססה שבועות תבקס טוב ועדת החינוך דו"ח על מצב הענינים

בבית יתומים דיסקין. למען האמת, אני מבקס כי בהודעה לכנסת

יאמר כי המכתב טהנהלת המוסד נתקבל עוד לפני יסיבת הכנסת

ביום שני.

היו"ר ס. פרסיץ: אחרי שההצעה המסותפת, למסור הודעה

לכנסת בענין הנידון, נתקבלה, אנו

יכולים לעבור לסעיף הרביעי.

חייבת לדון על כך. הועדה חייבת להחליט איך תדון בדבר, אם לפי הצעת הגב' אילנית, או לפי הצעת מר ציזלינג, אולם להפוך את הקצרה על פיה ולעשות רביזיה מהטלטת הכנסת, איננו רשאים.

ב. צ. דינבורג: אני חושב שאם הכנסת החליטה על הועדה לסמוע את התלונות בקשר לביצוע חוק חינוך חובה ותקנות דיסום, אין הועדה יכולה להסתלק מחובתה זו, ואינה צריכה גם למסור זאת לוועדת מסנה. ראשית כל, יש להביא את התלונות, נוכח כאן גם מנהל אגף החינוך, ווראי תבוא תשובה מצדו. אח"כ, אם נחליט על כך, נוכל למסור את הענין לבירור בוועדת מסנה.

ד. כהן: אני תומכת בהצעתו של מר ציזלינג: קודם כל, נסמע את התלונות, והעבודות ש"ר בן-יהודה יסיב על מה שתהיה לו אפשרות להסיב, ואח"כ נעביר את הענין לבירור בוועדת מסנה.

במליאת הכנסת הצבעתי נגד העברת הענין לוועדת החינוך, היות ורציתי שועדת החינוך תעסוק פעם בעניינים אחרים ולא בעניינים אלה. אבל, אם הענין כבר הועבר לוועדה, אני חושבת שבכל-זאת נצטרך לבחור בוועדת מסנה, אשר תבחון את הדברים בצורה יותר מדוקדקת.

א. הכרמלי: בכדי לבחון את הדברים בוועדת מסנה, צריך, קודם כל, שכל התלונות תמסרנה למסדר החינוך, שהמסדר יהיה מוכן לענות עליהן, ואח"כ יתקיים דיון בוועדה זו או בוועדת המסנה.

היו"ר ש. פרסיץ: הכנסת לא הטילה עלינו לסמוע את התלונות; היא הטילה עלינו לברר אותן, וכך כתוב גם במכתב שקבלתי מהמזכירות.

א. ציזלינג: אני מוכן לתקן את הצעתי. התיקון

הוא זה, שאת ההחלטה על בחירת

ועדת המסנה נדחה לאחר שמיעת העובדות, כי באופן פורמלי אפשר להניח שאולי תהיינה תשובות על כל התלונות. על כן, אני מציע: כל מי שיש לו בענין זה איזו שהיא תלונה אשר תובעת בירור, יגיד אותה. לא נכנס לויכוח; נסמך את תשובתו של ד"ר בן-יהודה - במידה שיש לו מה להסיב ובמידה שירצה להסיב - ואחרי כן, או נכנס בעצמנו לבירור העובדות, או שנטיל על ועדת מסנה לבדוק את הפויטים ולהביא בפנינו דו"ח.

י. גורי: לדעתי, מה שאני מציע אינו עומד

בסתירה להחלטת הכנסת. הכנסת החליטה

להעביר את הענין לוועדת החינוך והתרבות. כל היושבים כאן הם חברי הכנסת והם שמעו את הדברים. מלבד זאת, יש גם סטנוגרמה. אני מסער כי כל מה שלגב' פרסיץ היה לאמר, היא אמרה זאת. (הגב' פרסיץ: לא!) איני רוצה לאמר דברים אשר מעוררים רוסם, כאילו רק אני דואג לזמנך היקר של חברי הועדה. ישנה סטנוגרמה מיטיבת הכנסת, אפשר למסור אותה למשדח החינוך, והוא ימסור לנו תשובה. אחכ-כך, אם יתברר שהועדה לחינוך ותרבות, או המתלונן, לא קבלו סיפוק, אז נדון כיצד לספל בענין זה. המקרה הזה אינו מקרה בודד; זו לא הפעם הראשונה שאנו עוסקים בדברים שאני רואה אותם כנזכר זמן.

היו"ר ש. פרסיץ: ביחס לחלק הראשון של דברי גורי,

אני חושבת כי הצעתו של טר גורי

אינה יכולה לעמוד לדיון. הכנסת שמעה הצעה לסדר-היום. ההצעה נוסחה באילוטרציות מסויימות. הכנסת לא הרחיבה את הדיבור על הדברים, ולא יכלה למסור את הדברים במלואם. היא היתה יכולה לעשות זאת אילו הכנסת היתה מחליטה לדון בטאלה זו. הכנסת לא החליטה לדון בטאלה זו, כי אם החליטה

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות.
21.6.50

להעביר זאת לוועדת החינוך, ועדת החינוך צריכה למלא את החלטת הכנסת, לברר את הענינים האלה ולמסור לכנסת את הדו"ח שלה. אם הועדה תרצה להסתייע בבירור ובאינפורמציה ע"י משרד החינוך, היא ודאי תעסה זאת. אבל, כרגע ד"ר בן-יהודה לא נדרש לענות על הענינים האלה, ואיני יודעת אם ד"ר בן-יהודה יסב בכנסת וסמע את כל הדברים. חוץ מזה, אם ד"ר בן-יהודה צריך להסיב אל הדברים האלה, הוא צריך לברר זאת בסורה שלימה של מקומות עם סורה שלימה של אנשים, ולא נדרש ממנו היום, לא עמדה ולא הטברה. אנחנו גשסע היום את הדברים; יתכן מאוד שאתם תחפצו לסמוע גם את המתלוננים עצמם, כי לאמיתו של דבר, אני משמסת רק סופר. הדברים האלה הובאו אלי ע"י הפיקוח על הזרם הכללי, ואני מוסרת את הדברים כמו שהם. קבלתי את העובדות מסקומות שונים בארץ, ומסרתי את הדברים כמו שהם בטאילתא לכנסת, היות והדברים האלה הם מסעירים וחורגים מאותם הדברים שאפשר לספל בהם כיום באופן אדמניסטרטיבי פשוט. ישנה סורה שלימה של בעיות חמורות מאוד שחברי הכנסת חייבים לדון בהן.

ע. אסף: עם כל הסכמתי העקרונית לגשתו של החב החבר גורי, אני חוטב כי הפעם הוא אינו צודק, באופן מיוחד הפעם, לאחר שההצעה הזאת, בדיוק לאור הנימוקים שהביא, הוצעה על ידי לפני הכנסת, והכנסת במקרה זה אמרה: לא, להעביר למסוד החינוך, כי אם לוועדת החינוך והתרבות. על כן, אין אפשרות להעביר את הענין למסוד החינוך.

י. גורי: מסוד לוועדה לברר ענין, ולא הטילו עליה פרוצידורה כיצד לברר. אם הועדה תקבל את הצעתי, טבטלב זה אין לה מס לעסות והיא מבקסת את מסוד החינוך לברר את הדברים, מדוע זה בלתי חוקי?

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

אם אותה הצעה עמדה בכנסת ונפלה,
אין ועדת הכנסת רשאית להפוך את

היו"ר ש. פרטיץ:

הקערה על פיה.

איננו רשאים להעביר זאת למסדר החינוך?

י. גורי:

לא.

היו"ר ש. פרטיץ:

ישנה הצעה להפסיק את הויתור ולהחליט.

הצעתו של מר גורי, להעביר
את העניין לבירור במסדר החינוך,
ואח"כ לדון טוב בוועדה בדח"ח.

בתקבלה הצעתו של מר ציזלינג, לשמוע את
העובדות, ואח"כ להחליט, אם לבחור ועדת משנה
או להמשיך את הברור במליאת הועדה.

אני רוצה לרכז את התלונות בסני

היו"ר ש. פרטיץ:

סעיפים:

(א) ברוב המקומות סבוצע בהם הריסות,

ברוח החוק

לא נהגו לתקנות אשר פורסמו כתקנות ריסום.

(ב) במקומות רבים, לטרות שלא פורסמו

תקנות העברה, עסקו בבעיות העברה ונעשו דברים אשר מתנגדים

לרוח החוק והתקנות. אם

אם אני מדברת על רוח החוק - ואני

חפצה לעמוד על כך שכל האנשים אשר טפלו בסאלה הולקבו את

הזכמים בחינוך, אמרו שהם טכניסים את טעיף 10 לחוק, כדי

לסטור על חופט ההורים להגדיר את עצמם ולבחור בזרם הרצוי

להם - הוא אוטר שרוח החוק שולל כל כפיה וכל אמצעי לחץ

על מצפון האנשים. והנה, על העובדות אשר הבאתי לכנסת,

וסודה נוספת של עובדות מעידות על כך כי במקומות מסויימים

אשר דברתי עליהם - ואני דברתי על עכו, וסלה, לוד, יהודיה,

באר-סבע, חיפה וירושלים - נעשו דברים אשר עומדים בניגוד

לחוק ולרוח החוק.

ועדת החינוך והתרבות
24.6.50

בתקנות כתוב שכל נקודה קטנה או לקיים או לשכות / לטכת/דיטום, וטיט למנות שני רטמים. אני מניחה גדולה צריכה / לטכת/דיטום, וטיט למנות שני רטמים. אני מניחה כי ההצעה הזאת לא באה כדי לבזבז את כספי המדינה ולמסור את העבודה שאדם אחד יכול לעשותה-לטני אנשים, אלא היא נבעה מן הרצון להסמך מזינפים, טסילופים, מהספעה, ומלחץ על אנשים אשר יכולה להעשות, אם האדם עושה את: / היה, איפא, צריך העבודה ללא עדים את המדינה, קטן כגדול להזמין לזניח שאם חייבו / צריכים מקום / שני רטמים, שני אנשים אלה ישתייכו / לטני זרמים, שתי מגמות בחינוך, נגיד, אחד דתי ואחד בא-כוח זרם העובדים או הזרם הכללי, בכל-אופן, אנשים אשר יוכלו לסמך אחד על השני, בבחינת כבדהו וחסדהו. / בבאר-טבע / נעסה הדבר באופן ביתי מאוד. כאשר העירותי לראש עיריית באר-טבע על הכוונה שיש בתקנה זו, אמר: הגב' פרטיץ, מעודי לא עסקתי בעניני חינוך, מעודי לא טפלתי בענינים אלה, ולא אכניס את ראסי לכל הענין הזה; כתוב שיש צורך בשני רטמים. יש לי שני אנשים המדברים בלשונות התושבים, אמנה אותם. כאשר אמרתי לו: הרי אתה יודע שיש ענין של זרמים, וצריך לראות שהדברים האלה ייעשו, אמר לי: מה זה עניני, יושב פה ד"ר אייזנר, יטבור הוא את הראש בענינים אלה. אמרתי לו: הרי ד"ר אייזנר העיר לך כי שני האנשים אשר מינית מטתיכים לזרם אחד, ואז הסיב: לא כתוב בתקנות כי צריך למנות שני רטמים ששני זרמים שונים.

אתם יודעים את התפתחות הענינים בבאר טבע. טמעתם אותם מפיה של הגב' רזיאל-נאור, הקראתי את העובדות גם טעל בטת הכנסת ותוכלו לעבור עליהם מבסטנוגרמה. נעשו שטרדברים אשר לא ייעשו. כאשר סרתי את הדברים טעל בטת הכנסת, בקש ממני טר לוביאניקר למסור לו את שם מזכיר ההסתדרות, אשר אמר כי האיש אשר ירטום את בנו לזרם הכללי, לא יקבל עבודה. בקשתי טיד לשאול את העדים, טי הוא המזכיר, ומובן טאליו טהטם הזה יטטר, ובראש וראשונה למר לוביאניקר אשר הבטיח לתבוע אותו למטפט ולפטט אותו, באם תאמתההתלהבה.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
24.6.50

נעשים דברים בניגוד לחוק, וכנראה
 טיס לחץ מצפוני קשה על ההורים. צריך לחקור את הדבר, ולהוציא
 סכך את המסקנות, כי זו עבירה חמורה מאוד על רוח החוק.
 בסעיף 10 של החוק כתוב כי האב חייב להצהיר, איזה מוסד
 חנוכי הוא רוצה לבחור עבור חינוך בנו, וא"ס לא רשאי
 ללחוץ עליהם עליו שהוא יעשה כן, אסור לאב לאבא-אמא-אמא-אמא,
 לריסום בטבעת יום/שבנו יחתום על בחירת הורים. אם דברים כאלה
 היו, בבאר-סבע / מזיעה / הם היו / הרי אני / לפיל את הריסום במקום הזה ולעשותו
 כדין וכחוק.

א. ציזלינג: מדוע לא ייסמרו אמנת הפקידים בבאר-
 סבע אני מבקש כי ירשמו בפורטי-כל שמות
 העדים.

היו"ר ס. פרסיץ: אינני יודעת אם אני רשאית לעשות זאת.
 זוהי שאלת חיים של אנשים, שאלת עבודה
 ושאלת פרנסה, ואינני יודעת אם אני רשאית לעשות זאת. אני
 מוכנה למסור את השמות לר"ר בן-יהודה.

א. ציזלינג: זוהי ועדה פרלמנטרית, וצריך להתיחס
 אליה בכבוד.

אני מתיחסת בכבוד גדול לוועדה פרלמנטרית,
 מה עוד שאני חברה בו, אולם
 15 חברים במנסת עלולים למסור את
היו"ר ס. פרסיץ: הדברים לאנשים אחרים, והדברים
 יכולים להספיע על מי שהו, בענינים אלה אני צריכה להיות
 זהירה מאוד. כאשר הקבעו את הפרוצדורה של החקירה, אמסור
 גם את הפרטים להשמית.

ב. צ. דינבורג: ההאסמות צריכות להיות מלוות בטמות.

ועדת החינוך והתרבות
24.6.50

היו"ר ש. פרטיץ: לא הייתי מביאה דברים שאינם

מלווים בשמות, אני צריכה רק

להבטיח את חסינותהעדות.

א. רוזאל-נאור: לו הייתם מקבלים את הצעתי ובוחרים

מיד בוועדת מטנה שמחובתה היה לחקור

את הדברים, טובן טאליו שועדה זו היתה צריכה לקבל את כל

השמות, עם הבטחה שהדבר לא יבולע לאנשים. אבל, מכיון

שהצעה זו לא נתקבלה, ונתקבלה הצעה לטמוע את הרקע של

העניינים, אני מציעה עכשיו, כי ברגע שהועדה תחליט לקבוע

ועדת מטנה לחקר הדברים, יימסרו לה השמות, ועד אז, נשמע

את הדברים כפי שהם.

פ. אילנית: הכנסת דרשה מהועדה הזאת לברר

את ההאשמות בקשר לריטום. הועדה

קבלה את הפרוצידורה של מר ציזלינג, לסמוע כאן את העובדות,

ואח"כ להחליט אם היא רוצה כולה לדון בענין, או רוצה למסור

זאת לוועדה משנה. אני מעירה ליו"ר הועדה כי אין זה חוקי

מצידה לא למסור את השמות לוועדה אשר נבחרה ע"י הכנסת; אין

זה חוקי מצידה לחסוד במי שהוא מהועדה, כי יסגיר את האיש

אשר התלונן, ושנסקפת לאדם זה איזו שהיא סכנה. הסכנה היחידה

אשר נסקפת היא, שהועדה תברר אם יש יסוד לתלונה.

י. גורי: בדרך כלל, אין להעלות על הדעת

שאפשר יהיה לטפוט מי שהוא על יסוד

עדות אנונימית, פירוט הדבר, לנאשם יצטרכו לגלות את שמו

של העד. מי שחוטט לנקמה וחוטב להסתיר את שמו של העד,

נועל טלכתחילה את הדלת בפני כל בירור שהוא. בשלב מסויים

של הבירור יצטרכו לגלות את שמות העדים. אם אין לעדים אומץ

לב אזרחי לאמר את מה שיש להם לאמר בשלב זה או בשלב אחר,

אין כל טעם לבירור הזה,

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
24.6.50

היו"ר ש. פרסיץ: אני חפצה להשקיט אותך ולאמר
לך כי כל הדברים ^{אמרת} ייזר / כרוורים

לי כנז. האנשים אשר טפרו לי את העובדות שהגאתי בפניכם
מוכנים לבוא כעדים, אבל הם חפצים להופיע בתור עדים בפני
גוף מוסמך לחקירה, כפי שזה נהוג בכל מקום ומקום. בטרם
הוחלט על הגוף המוסמך לחקירה, אינני יכולה למסור לכם
את הטעות.

בסעיף 10 של חוק לימוד חובה כתוב:
"הורים הממלאים... יצהירו בשעת הרישום על רצונם שהילד
או הנער ילמד במוסד חינוך לחינוך יסודי. הנמנה עם זרם
מוכר מסוים, או במוסד חינוך אחר לחינוך יסודי."

אם באו עולים ביהודיה ואמרו כי הם רוצים לשלוח את
ילדיהם לבי"ס "גאולים", הרי האנשים הגדירו את עצמם לפי
החוק, כיון שבי"ס הם נמנה על זרם מוכר. אם כן, איך אפשר
לכתוב אח"כ בהצהרה כי ההורים לא הצהירו? הרי הדבר הזה
מתנגד לחוק לולוטיין?

ד"ר בן-יהודה: באופן פורמלי, לא.

היו"ר ש. פרסיץ: בענין זה קרו מקרים מעציבים

מאוד במקומות שונים בארץ.
בירוסלים יש יותר מ-290 ילדים אשר רטמו ^{טפסיהם} לא הצהירו
רק משום שההורים הם עולים חדשים ואינם מבחינים בין זרם
לזרם, ואם בי"ס הם נמנה עם זרם מוכר, היה צריך לרשום זאת
גם בתור הצהרה, ולא לרשום כי לא הצהירו.

ב"יהודיה" קרו עוד דברים מעציבים
מאוד אשר מתנגדים לרוח החוק הדברים האלה הם שוב פעם
מקרי לחץ וכפיה.

(העובדות רצופות להלן)

ענין חיפה. אני מצטערת שהגב' כגן

יצאה מהחדר, אבל גידיה נמצא צדור של עובדות, נוסף לעובדות שמסרתי. גם שם קרו מקרים רבים מאוד, שבשעה שההורים באו והצהירו כי הם רוצים בני"ס מסויים הנמנה עם זרם מסויים, רשמו כי לא הצהירו. הבאתי לפני הכנסת את אחד המקרים האופייניים, אולם דוד הכהן ענה לי, כי בשעה שדושטים 4 אלפים ילדים, יכולים לקרות כמה מקרים של ערעורים. לדוד הכהן נמסר רק על ערעור בנוגע ל-9 מקרים, אבל הוא אינו יכול לאמר כי היו רק 9 מקרים שלא נרשמו ההצהרות. כאשר תחליטו על הגוף המוטמך לערוך את החקירה הזאת, אפנה אליו בבקשה לבדוק כמה מקרים של רטימות כאלה היו בחיפה, ואם הדברים האלה נעשו בודוין.

יגעה מאוד היא פרשת ירושלים ובית-ספר

"גאולים". אמרתי במליאת הכנסת כי הופתעתי מן הידיעות אשר הופיעו בעתונות, כי ישנם כ-300 העברות טבי"הס הכללי לבתי-ספר אחרים. לא יכולתי לדבר אז על עובדות, כי כל העובדות לא היו בידי. נמסרה לי רק ידיעה כי נעשתה פעולה להעביר את בי"הס הכללי "גאולים" לידי זרם העובדים. העובדות שאני קבלתי בענין זה הן מחרידות, והפרטים על העובדות הללו נמצאים בידי הגב' רוזאל-נאור.

א. רוזאל-נאור: ידוע לי כי ב"גאולים" נערכו שלוש

פעמים הרטמות של ההורים והתמנות על

בקשות העברה. בתחילה היה בי"הס כולו נמנה עם רשת בי"הס הכללי. אולם, לפני כמה חודשים, הודיעו להורים כי יוכלו להעביר את ילדיהם, יחד עם כל בי"הס, לפיקוח זרם העובדים. הודיעו להורים כי מורי בי"הס כבר החליטו על כך, ושהם מוכנים לעשות זאת. ידוע לי שהדבר נעשה לפי יוזמתו של מזכיר מועצת פועלי ירושלים; הוא קרא את ועד ההורים, או את פעילי ועד ההורים, לפגישה והודיע להם כי המורים עובדים לפיקוח זרם העובדים. ההורים חתמו, אולם חלק מועד ההורים אמר כי הוא מתנגד לכך ושברצונו לברר את הדבר. אחרי כן, הם

באו בדברים עם מנהל בי"הס המוריו, אך הם אמרו כי הם מתנגדים להעברה, בכל-אופן, הם לא אמרו כי הם עוברים לזרם העובדים. נעשתה הרשמה והחמטה מחודשת אשר מבטלת את ההחמטה הקודמת, וכעבור זמן מה נערכה החמטה שלישית. אותו אדם טמועצת פועלי ירושלים הודיע כי על המורים לדאוג לשלימות בי"הס, ואם בי"הס יקר להם, הם צריכים להימנע מפיצולו, היות וברור כי בי"הס יעבור לפיקוח זרם העובדים. בזה הוא השפיע על המורים, ונערכה החמטה שלישית, אשר דרשה את ההעברה הזאת, ועליה חתמו הורי תלמידי בית הספר. מפי המורים נודע, שעוד לפני זמן מה פנה אליהם מזכיר מועצת פועלי ירושלים וסיפר להם כי ישנה תכנית להעברת בי"הס. מנהל בי"הס אמר באותה הזדמנות, כי אינו רוצה להתערב בדבר. אז דרש ממנו מזכיר מועצת פועלי ירושלים לתת לו את הכתבות של ההורים לסם העברת מסאל. המנהל סרב, אולם הכתובות נגנבו מבי"הס, החתימו את ההורים וגאספו 311 חתימות. זה היה בערך אחרי חג הפסח. המורים נשאלו שנית בדבר ההעברה, אולם המורים הודיעו כי הם מתנגדים לכך. חברים מועד ההורים אמרו כי לו נאמר להם טראש שהמורים לא הסכימו לכך, לא היו נרתמים לכל הענין הזה. באותה הזדמנות, כאשר המורים אמרו כי אינם מסכימים להעברה, אמר להם אותו מזכיר מועצת פועלי ירושלים: אנו נכריז עליכם מלחמה. אז אסף מנהל בית הספר את המורים והחתיים אותם על החמטה נגדית, נגד העברת בית-הספר לזרם העובדים. אולם, אותו מזכיר מועצת פועלי ירושלים אסף את המורים ונסה להשפיע עליהם. מצד המורים נשמעו דעות כי דבר זה אינו הוגן, ושהם מבקשים שהיה לדון בדבר. אז הזמין מזכיר ההסתדרות את מנהל בית-הספר ואת המורה X, נסה להשפיע עליהם, אך תשובתם היתה שלילית. כאשר מזכיר ההסתדרות ראה כי אין לו אפשרות להשפיע על המנהל והמורה להסכים להעברת בית-הספר, אסף את המורים ונסה שוב להשפיע עליהם.

ועדת החינוך והתנועות
21.6.50

אז בערכה הרטמה שליטת. נפוצו

שמועות בין ההורים, שאם לא יבחרו מיד בזרם הרצוי להם,
לא ישאר עבור ילדיהם מקום בני"הס. מתוך כך שלא היתה להם
שהות לברר את אמיתות הדברים, הם קבלו זאת כעובדה וחתמו על
בקשת ההעברה. המורים מצידם העבירו כרוז להורים, שאין צורך
ושמקום ילדיהם שמור להם
להזדרז בהרטמה הזאת. /אעפ"כ נפוצה שמועה כי מעבירים את
בי"הס לרשות זרם העובדים.

ב-31 במאי העבירו למטרד החינוך בקסה

להעביר את בי"הס לזרם העובדים, ועליה היו חתומים כ-60%
מהורי המקום. נאמר לי שד"ר בן-יהודה ביטל את ההחלטה הזאת.
סופר לי כי העבירו את ההחלטה הזאת עי"כ טעברו מבית לבית
במכוניות ולקחו את ההורים להרטמה.

סופר לי כי היתה אסיפת הורים, חברי

מפא"י; אשר שם דובר על פעילות בסחנות. אותו מנהל סיפר על
העבודה הנעשית ב"גאולים", ושהמורים החליטו להסכים להעברה
בכדי לשמור על שלימות בני"הס. אמנם, מורי בית הספר הודיעו
למפקח הראשי כי ישמרו על שלימות בית הספר, אבל לא פרטו
כיצד הם מבינים את יסמירה על שלימות בית הספר; הם לא הודיעו
לו כי יחד עם זאת, הם החליטו לעבור לרשות זרם העובדים.

מכל הירורים הללו יחכו שנועטתה פעולת

לחץ על המורים ועל ההורים, בשענה שלא ישאר מקום בני"הס.
נכון שיש אפשרות להעביר בני"הס מזרם לזרם ע"י הרטמה, אבל
ההרטמה הזאת צריכה להיות לפי החלטה אישית, ולא פעולה
קולקטיבית כזאת, ועל כן, כל החלטה בטלה את קודמה.

י. גורי: הגב' רוזיאל-ואור השתמשה ב-3 מונחים:

החלטה, הרטמה וריטום. כדי שהתמונה

תהיה ברורה, יש הכרח לדייק במונחים הללו.

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

היו"ר ט. פרסיץ: חפצתי להוסיף כמה סלים לדבריה

של הגב' רזיאל-נאור. לריסום האחרון בבית ספר "גאולים", הוטעו הדברים באוטובוסים ע"י מועצת פועלי ירושלים. זוהי פעולה חשובה מאד, אבל איני יודעת אם היא בהתאם לחוק או בניגוד לחוק. העובדות שאנחנו הבאנו היום, הן רק עובדות אופיניות על הנעשה בארץ. לא דברתי על כל העובדות, אם תקבעו איך אתם חפצים לברר את הדברים האלה, נביא את כל העובדות גם על הנעשה במסגרות העבודה, גם על הנעשה בכפרי-עבודה וגם על הנעשה בכל מקום ומקום אשר שם מתרכזים עכשיו עולים, על אופן ההספעה, על אופן הלחץ ועל אופן הכפייה. אם הדברים הם נכונים, לצערי הרב סוכנעתי טרובם של הדברים הם נכונים, מה בדעת ועדת החינוך להציע לכנסת כדי לבער את הרע שתוכננו?

ב.צ. דינבורג: שמענו את העובדות, את ההחלטה על המסך הדיון אני מציע לדחות לישיבה הבאה.

היו"ר ט. פרסיץ: החלטנו כי אחרי סמיעת העובדות, נחליט אם לבחור בוועדת מטנה או לא.

ע. אמרי: לאחר סמיעת העובדות, קבלתי רושם כי לפחות 75% מן האסמכת יש לזרוק לסל. אבל, כדי שנוכל לברר זאת, אני מבקש שנקבל את הפרטיכל עוד לפני טנדון על כך.

א. ציזלינג: מבחינת שאלה ותמיהה: כיצד קרה הדבר שהמפקחים, שהם עובדי משרד החינוך, לא הצביאו את תלונותיהם למנהל אגף החינוך, שהוא האחראי

ועדת החינוך והתרבות
21.6.50

על סמירת החוק. כל מפקח אחראי לדאוג לזרם סלו, והוא גם זכאי להופיע בפני מועצת החינוך. אם טנהל אנף החינוך לא קבל כל תלונה כזאת, כיצד קרה הדבר?

אני מציע שועדתנו תדון רק בסעה שהעובדות תהיינה מפורטות בפניה, עם ציון העבירה והאנשים שעברו על החוק, / אאראי על כך ומי מוכן לאטת את הדברים. איני מסתפק שהעובדות אשר שמענו, ואני מבקש דברים ברורים. לאחר שתהיה לנו רשימה כזאת, אני מציע שועדתנו תכנס לדיון, ואז היא תחליט אם היא בעצמה תעטה זאת או תמסור זאת לוועדת ססנה.

יש שתי הצעות לסדר: הצעה אחת

הינ'ר ס. פוסיץ:

אוסרת להפסיק את היטיבה עכסיו

טבלי לקבל כל החלטה על אופן העבודה, והצעה שניה אוסרת להחליט כעת על אופן עבודתנו. העובדות שהבאתי יכולות להתאמת על ידי עדים שאת סמותיהם אמסור לאחר שנחליט על הפרוצדורה.

נתקבלה הצעה לסגור את היטיבה
ולחדש את הדיון ביטיבה הבאה.
